

-

Datum	Arch. Adviesnr.	Behandeld door	Telefoonnummer
23-10-2023	JdW23a56	Juliette de Winter/Mijke Peeters	14 0412

Onderwerp	Aantal bijlagen
Besluit t.a.v. Vestigia-rapport V2494	1

Locatie: Oss-Hertogensingel/Foulkestraat (bijlage 1)

Aanleiding: sloop, gevolgd door nieuwbouw

Inleiding

In opdracht van Buro Waalbrug heeft Vestigia een bureau- en verkennend booronderzoek uitgevoerd in plangebied Hertogensingel/Foulkestraat te Oss. De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen sloop van de huidige bebouwing, gevolgd door de bouw van (zorg)appartementen. Hierbij bestaat een gerede kans dat archeologische waarden vernietigd zullen worden. De resultaten van dit onderzoek zijn verwoord in het rapport van Beckers, Weerheim & Van Puijenbroek 2023.¹

Samenvatting / advies onderzoek Vestigia

Op basis van het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied deel heeft uitgemaakt van een voormalig landbouwgebied ten noorden van Oss. In dit gebied is sinds de Middeleeuwen een dik plaggendek tot ontwikkeling gekomen. Over het algemeen zijn oudere sporen erg goed bewaard gebleven onder het plaggendek. Het gebied van Oss-Noord was vanaf de Bronstijd een populaire vestigingsplaats vanwege de ligging op de overgang van het dekzandgebied in het zuiden naar het rivierengebied in het noorden. Een eventuele archeologische vindplaats uit de Bronstijd-Romeinse tijd kenmerkt zich door (een cluster van) enkele boerenerven. Tijdens de bouw van het bedrijfspand in 1987 binnen het plangebied is een aardewerkfragment uit de IJzertijd gevonden, een ruwwandige kom uit de Midden-Romeinse tijd en kogelpot aardewerk uit de Late Middeleeuwen. Het is mogelijk dat de kom deel heeft uitgemaakt van een (crematie)graf. In de Middeleeuwen werd het een landbouwgebied met verspreide boerenerven; mogelijk is er ook nog

¹ Beckers, I.S.J., W.J. Weerheim & F.P.J. Puijenbroek, 2023: *Archeologisch vooronderzoek in het kader van de nieuwbouw van woningen aan de Foulkestraat2/Hertogensingel te Oss, gemeente Oss. Ruimtelijk advies op basis van bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen (verkennende fase)*, Amersfoort (Vestigia-rapport V2494), versie 2 (26 sept. 2023).

sprake geweest van bewoning. Voor de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd bestaat daarnaast een hoge verwachting op het aantreffen van resten van het agrarisch cultuurlandschap, in de vorm van greppels en sloten. Binnen het plangebied zijn op basis van het historisch kaartmateriaal geen aanwijzingen voor bewoning, in ieder geval niet vanaf het begin van de 19^e eeuw. eerdere bewoning kan echter niet worden uitgesloten. Sinds de jaren '60 van de vorige eeuw is het plangebied deel gaan uitmaken van een woonwijk. In de jaren '80 van de vorige eeuw werden twee bedrijfspanden in het plangebied gebouwd. Het westelijke gebouw is in 2017 gesloopt en waarschijnlijk zijn hierbij ook de funderingen uitgegraven.

Om dit archeologisch verwachtingsmodel te toetsen is op 28 augustus 2023 een inventariserend veldonderzoek door middel van verkennende boringen uitgevoerd. Uit het veldonderzoek blijkt dat het oorspronkelijke bodemprofiel bestaat uit een 60 tot 70 cm dik plaggendek op de C-horizont van het dekzand. Op de overgang van het plaggendek naar de C-horizont wordt het potentiële archeologische sporenniveau verwacht. In het westen van het plangebied is een relatief diep reikende, recent omgewerkte zandlaag aanwezig. Daardoor is hier het potentiële sporenniveau niet intact. Op de locatie van het recente gesloopte, westelijke pand en op het parkeerterrein is geelgrijs zand opgebracht. Het potentiële archeologische sporenniveau lijkt hier (deels) intact gebleven te zijn. Tijdens het veldwerk werden op twee locaties mogelijke archeologische sporen aangetroffen. Dit, gekoppeld met de vondst van de aardewerkscherven in 1988, maakt dat het oosten van het plangebied een hoge archeologische verwachtingswaarde blijft houden.

Op basis van het booronderzoek is vastgesteld dat in het plangebied een deels intact potentieel archeologisch sporenniveau verwacht kan worden. Om inzicht te krijgen in de aan- of afwezigheid van archeologische waarden wordt geadviseerd om een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een Proefsleuvenonderzoek (IVO-P) uit te voeren. De werkwijze van dit onderzoek dient in een door de bevoegde overheid goed te keuren Programma van Eisen (PvE) vastgelegd te worden. Het bevoegd gezag, de gemeente Oss, dient op basis van dit advies een selectiebesluit te nemen (wel of geen verder onderzoek, en indien wel, in welke vorm). Dit besluit kan afwijken van het bovenstaande advies.

Rapportbeoordeling

Versie 1.0 van het rapport is door de gemeente beoordeeld. Het rapport is redelijk goed leesbaar, maar wel diende het rapport op een aantal punten te worden aangepast. De belangrijkste opmerkingen was om de archeologische verwachting kloppend te maken en de boorbeschrijvingen leesbaar. De opmerkingen zijn door de archeologisch uitvoerder netjes verwerkt in de eindversie van het rapport. Deze eindversie (versie 2, 26 september 2023) van het onderzoek aan de Foulkesstraat 2/Hertogensingel betreft de door de gemeente goedgekeurde versie van het rapport. Het rapport bevat voldoende informatie om tot een besluit ten aanzien van het vervolgtraject te kunnen komen.

Besluit ten aanzien van vervolgtraject

De gemeente Oss neemt het advies van Vestigia grotendeels over. In het plangebied is archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuvenonderzoek noodzakelijk. Het eerste advies van Vestigia, om alleen het oostelijke deel van het plangebied verder te laten onderzoeken door middel van een proefsleuvenonderzoek kon de gemeente echter niet onderschrijven. De gemeente wil graag door middel van een proefsleuvenonderzoek **in het gehele plangebied** inzicht krijgen in de opbouw van de bodem en de aan- of afwezigheid van archeologische waarden.

Voor de verdere (plan)procedure betekent dit het volgende:

- Het is wenselijk om het proefsleuvenonderzoek zo snel mogelijk laten uitvoeren, en nog in het kader van het nieuwe bestemmingsplan! Dit om versnippering te voorkomen (met name als er meerdere ontwikkelaars zijn).
- Het proefsleuvenonderzoek dient ten laatste vóórafgaand aan de vergunningsaanvraag te worden uitgevoerd. De uitkomst van het onderzoek kan namelijk leiden tot aanvullende voorwaarden in de vergunning (archeologische begeleiding, opgraving, bescherming).
- Gravend onderzoek dient te worden uitgevoerd op basis van een Programma van Eisen (PvE) dat dient te zijn goedgekeurd door de gemeentelijk archeoloog (mw. M. Peeters, gemeente Oss). Als het project onder tijdsdruk staat kan in het PvE een doorstart naar een opgraving worden opgenomen (verkort de doorlooptijd en scheelt in de kosten).
- De aanvang van het archeologisch onderzoek dient twee weken voor de start aan de gemeentelijk archeoloog te worden gemeld per email (m.peeters@oss.nl).
- Er geldt ten alle tijden een meldingsplicht bij het aantreffen van archeologische resten.

Bestemmingsplan

Zolang terreinen een (te verwachte) archeologische waarde hebben en deze terreinen nog niet volledig zijn onderzocht (definitief vrijgegeven), dienen deze planologisch beschermd te blijven door middel van een dubbelbestemming 'Waarde-archeologie verwachtingswaarde hoog' in het betreffende bestemmingsplan.

Behandeld door Juliette de Winter (senior KNA-archeoloog)

Akkoord bevonden door:

Mijke Peeters

Gemeentelijk Archeoloog, gemeente Oss

Email: m.peeters@oss.nl; Tel.nr.: 14 0412

Aanwezig ma-di-wo do

Bijlage 1. Ligging plangebied

